

El paisatge de la Plana de Vic

(continuació)

per Josep M.ª Puchades

I, si bé l'empremta que aquest ha deixat en el paisatge de la comarca és d'una palmària evidència, la part principal i bàsica per caracteritzar-lo la devem als agents físics, que coordinant llurs activitats han fixat les línies estructurals de l'aspecte de la contrada.

Descriure un indret qualsevol de la Plana, és descriure'n la generalitat. Si intentem donar compte del toporama d'un lloc especial, passarem, sense alteracions notables ni transicions accentuades, a presentar una visió de conjunt. Tal vegada pugui això interpretar-se com una afirmació de que a la comarca domini un uniformisme sorrut, una monotonia ensopida i grisa; ben al contrari, dintre la tònica general dels paisatges vigatans, trobem una varietat i una gradació que sorprèn l'observador. El torrent que al fons de la depressió s'ajunta als rius que la travessen, ha deixat darrera seu, despenjant-se de les altituds cap a les zones baixes, un conjunt de matisos graduals, en successió harmònica de perspectives.

Precisament a les aigües corrents és deguda en gran part aquesta diversitat relacionada, que es fa evident en observar les formes del relleu. La comarca gaudeix d'una pluviositat, si bé irregular, prou crescuda per a assegurar una constància de curs ben pronunciada, segons les estacions, i per tant, per a mantenir una continua activitat erosiva. La íntima connexió que lliga la topografia d'un terreny amb la manera d'actuar en ell els agents denudatrius, ressalta ací, doncs, fortament. Seguint les ribes fluvials, hom es dona compte totseguit d'aquesta enèrgica actuació; les cingleres tallades pel corrent i la nivellació de les valls, han resultat afavorits sovint per la feble resistència dels materials que es troben a la superfície. Als llocs on el procés erosiu ha tingut màxima intensitat, han desaparegut els sediments més recentment dipositats; en canvi, en alguns indrets on les calisses, margues, conglomerats i arenisques es presenten més consistents, ajudats a una especial posició topogràfica, han resistit millor els embats denudatrius, quedant encara en masses isolades, formant una sèrie nombrosa de tossals escampats per tota la contrada. Aquests pujols, veritables «monadnocks» o turons-testimoni, marquen, doncs, l'antic nivell de la Plana; en alguns indrets semblen agrupar-se, orientant-se generalment en sentit transversal i deixant entre ells unes petites valls. Són uns tossals ben típics de la comarca, i presenten tots ells la mateixa estructura característica; de poca elevació (fins al centenar de metres), mostren en els flancs,